

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Split

KLASA: 041-01/23-10/7
URBROJ: 613-19-23-10
Split, 25. srpnja 2023.

Izvješće o obavljenoj reviziji učinkovitosti

Upravljanje građevinama za navodnjavanje u Šibensko-kninskoj županiji

6 ČISTA VODA I
SANITARNI UVJETI

12 ODGOVORNA
POTROŠNJA
I PROIZVODNJA

SADRŽAJ

stranica

PREDMET, SUBJEKT I CILJEVI REVIZIJE	2
METODE REVIZIJE	3
KRITERIJI ZA OCJENU UČINKOVITOSTI	4
PRAVNI, STRATEŠKI I PLANSKI OKVIR ZA UČINKOVITO UPRAVLJANJE GRAĐEVINAMA ZA NAVODNJAVANJE	6
EVIDENCIJE GRAĐEVINA ZA NAVODNJAVANJE	10
GRADNJA, KORIŠTENJE I ODRŽAVANJE GRAĐEVINA ZA NAVODNJAVANJE	11
Gradnja građevina za navodnjavanje	11
OCJENA UČINKOVITOSTI UPRAVLJANJA GRAĐEVINAMA ZA NAVODNJAVANJE U ŠIBENSKO-KNINSKOJ ŽUPANIJI	17
OČITOVANJE ŠIBENSKO-KNINSKE ŽUPANIJE	19

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI UČINKOVITOSTI
UPRAVLJANJA GRAĐEVINAMA ZA NAVODNJAVANJE U
ŠIBENSKO-KNINSKOJ ŽUPANIJI

Na temelju odredaba članka 19. i 21. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 25/19), obavljena je revizija učinkovitosti upravljanja građevinama za navodnjavanje u Šibensko-kninskoj županiji (dalje u tekstu: Županija).

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim Okvirom profesionalnih načela, standarda i smjernica Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) (Narodne novine 17/20) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Postupci revizije provedeni su od 30. siječnja do 25. srpnja 2023.

PREDMET, SUBJEKT I CILJEVI REVIZIJE

Predmet revizije je upravljanje građevinama za navodnjavanje u Županiji.

Navodnjavanje je, prema odredbama Zakona o vodama (Narodne novine 66/19, 84/21 i 47/23)¹, djelatnost zahvaćanja podzemnih i površinskih voda i njihova isporuka radi natapanja poljoprivrednog zemljišta, sportskih terena ili drugoga zemljišta, dok je javno navodnjavanje djelatnost zahvaćanja podzemnih i površinskih voda te njihova isporuka radi natapanja poljoprivrednog zemljišta putem građevina za navodnjavanje u vlasništvu županija ili mješovitih melioracijskih građevina u vlasništvu Republike Hrvatske. Upravljanje su poslovi investitora gradnje vodnih građevina, njihovo održavanje, čuvanje i korištenje za namjene kojima vodne građevine služe.

Vodne građevine su građevine ili skupovi građevina zajedno s pripadajućim uređajima i opremom, koji čine tehničku, odnosno tehnološku cjelinu, a služe za uređenje vodotoka i drugih površinskih voda, zaštitu od štetnog djelovanja voda, zahvaćanje voda radi njihova namjenskog korištenja i za zaštitu voda od onečišćenja.

Vodne građevine su, između ostalog, vodne građevine za melioracije koje čine:

1. građevine za melioracijsku odvodnju (kanali s pripadajućim crpnim stanicama, drenažama, betonskim propustima, čepovima, sifonima, stepenicama, brzotocima, oblagama za zaštitu od erozija, ustavama i drugim pripadajućim građevinama, uređajima i opremom) koje se dijele na građevine za osnovnu melioracijsku odvodnju (melioracijske građevine I. i II. reda) i građevine za detaljnu melioracijsku odvodnju (građevine III. i IV. reda)
2. građevine za navodnjavanje (akumulacijske i druge zahvatne građevine, razvodna mreža i druge građevine pripadajuće ovim građevinama)
3. mješovite melioracijske građevine.

Građevinama za osnovnu melioracijsku odvodnju u vlasništvu Republike Hrvatske upravljaju Hrvatske vode. Građevinama za detaljnu melioracijsku odvodnju u vlasništvu županija upravljaju Hrvatske vode. Građevinama za navodnjavanje u vlasništvu županija upravljaju županije.

Građevine za navodnjavanje, prema načinu gradnje i upravljanja, dijele se na sustave javnog navodnjavanja² i privatne sustave. Sustavi javnog navodnjavanja najčešće se sastoje od vodozahvata s crpnom stanicom i postrojenjem za kondicioniranje vode³, akumulacije, dovodnoga sustava i distribucijske mreže. Vodozahvat može biti na otvorenom vodotoku, postojećoj akumulaciji ili podzemnoj vodi.

Subjekt revizije je Županija, kao investitor gradnje sustava javnog navodnjavanja na svom području.

Revizijom je obuhvaćeno razdoblje 2005. – 2021. u vezi s donošenjem županijskog plana navodnjavanja i ostvarenjem ciljeva utvrđenih navedenim planom, dok su podaci o drugim aktivnostima Županije obuhvaćeni do konca 2022.

¹ Do stupanja na snagu navedenog Zakona (srpanj 2019.), na snazi je bio Zakon o vodama (Narodne novine 153/09, 130/11, 56/13, 14/14 i 46/18).

² Predmet revizije su sustavi javnog navodnjavanja.

³ Prema odredbama Zakona o vodama, kondicioniranje je postupak obrade zahvaćene vode da bi postala prikladna za ljudsku potrošnju.

Osnovni cilj revizije je ocijeniti učinkovitost upravljanja građevinama za navodnjavanje te utvrditi ostvaruju li se ciljevi Nacionalnog projekta navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama u Republici Hrvatskoj (dalje u tekstu: NAPNAV), koji je donijela Vlada Republike Hrvatske u srpnju 2005., i Višegodišnjeg programa gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioracije (Narodne novine 117/15) (dalje u tekstu: Višegodišnji program gradnje) na području Županije. Revizijom je obuhvaćena provedba Vodnogospodarskog plana navodnjavanja za područje Županije (dalje u tekstu: Vodnogospodarski plan navodnjavanja), koji je donijela Županija u srpnju 2006. te programa gradnje i održavanja građevina za navodnjavanje u vlasništvu Županije koje donosi njezino predstavničko tijelo.

Posebni ciljevi revizije su:

- provjeriti uspostavu pravnog, strateškog i planskog okvira za učinkovito upravljanje građevinama za navodnjavanje
- utvrditi jesu li ustrojene propisane evidencije građevina za navodnjavanje
- ocijeniti je li gradnja, korištenje i održavanje građevina za navodnjavanje učinkovita
- ocijeniti koristi li se voda za navodnjavanje u skladu s vodnim potencijalom i potrebama za navodnjavanjem
- utvrditi informira li se javnost o navodnjavanju.

METODE REVIZIJE

U skladu s prihvaćenim revizijskim standardima Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI), revizija je planirana i obavljena na način koji osigurava potrebne revizijske dokaze i pruža razumnu osnovu za revizijske nalaze i zaključke te ostvarenje ciljeva revizije.

U fazi planiranja i pripreme revizije, analizirana je pravna regulativa, javno objavljeni podaci o Županiji, podaci o sustavima javnog navodnjavanja koje objavljuju Hrvatske vode i drugi dostupni podaci.

U provedbi postupaka revizije korištene su sljedeće metode prikupljanja i analize podataka:

- proučeni su i analizirani propisi te stručni i drugi dostupni materijali u vezi s navodnjavanjem
- analizirani su podaci iz poslovnih knjiga, evidencija i izvješća Županije, provjerena je dokumentacija u vezi sa sustavima navodnjavanja te su analizirani podaci iz javno objavljenih izvješća Hrvatskih voda
- na temelju odabranog uzorka, provjerena je dokumentacija Županije u vezi s evidentiranjem građevina za navodnjavanje i korištenjem sustava javnog navodnjavanja
- obavljani su razgovori s odgovornim osobama i pribavljena obrazloženja o pojedinim aktivnostima u vezi s upravljanjem građevinama za navodnjavanje.

KRITERIJI ZA OCJENU UČINKOVITOSTI

Za ocjenu učinkovitosti upravljanja građevinama za navodnjavanje utvrđeni su kriteriji koji proizlaze iz zakona, drugih propisa i planskih dokumenata, kao i poduzetih aktivnosti Županije u vezi s upravljanjem građevinama za navodnjavanje.

Okosnicu revizije činilo je glavno pitanje:

– Je li upravljanje građevinama za navodnjavanje učinkovito?

Revizijom su prikupljeni dokazi kako bi se odgovorilo na sljedeća **potpitanja**:

- Je li uspostavljen pravni, strateški i planski okvir za učinkovito upravljanje građevinama za navodnjavanje?
- Jesu li ustrojene evidencije građevina za navodnjavanje?
- Je li gradnja, korištenje i održavanje građevina za navodnjavanje učinkovita?
- Koristi li se voda za navodnjavanje u skladu s vodnim potencijalom i potrebama za navodnjavanjem?
- Provodi li se informiranje o ostvarenju županijskih planova navodnjavanja?

U tablici broj 1 daju se kriteriji za ocjenu učinkovitosti upravljanja građevinama za navodnjavanje, prema područjima revizije.

Tablica broj 1

Kriteriji za ocjenu učinkovitosti, prema područjima revizije

Redni broj	Područja revizije	Kriteriji
	1	2
1.	Pravni, strateški i planski okvir za učinkovito upravljanje građevinama za navodnjavanje	<ul style="list-style-type: none"> ○ uspostavljen je pravni i strateški okvir kojim je uređeno područje navodnjavanja ○ donesen je županijski plan navodnjavanja i usklađen je s NAPNAV-om ○ predstavničko tijelo Županije donijelo je program gradnje sustava javnog navodnjavanja ○ program gradnje sustava javnog navodnjavanja sadrži propisane podatke ○ predstavničko tijelo Županije donijelo je godišnji program održavanja sustava javnog navodnjavanja ○ godišnji program održavanja sustava javnog navodnjavanja sadrži propisane podatke
2.	Evidencije građevina za navodnjavanje	<ul style="list-style-type: none"> ○ ustrojena je evidencija građevina za navodnjavanje ○ prije gradnje građevina za navodnjavanje uređeni su imovinskopravni odnosi ○ uređeno je vlasništvo građevina za navodnjavanje ○ građevine za navodnjavanje evidentirane su u poslovnim knjigama Županije
3.	Gradnja, korištenje i održavanje građevina za navodnjavanje	<ul style="list-style-type: none"> ○ županijskim planom navodnjavanja utvrđen je vodni i zemljišni potencijal ○ županijskim planom navodnjavanja utvrđene su poljoprivredne površine pogodne za navodnjavanje ○ Županija je u skladu sa županijskim planom navodnjavanja nominirala projekte navodnjavanja prema Hrvatskim vodama

Redni broj	Područja revizije	Kriteriji
	1	2
		<ul style="list-style-type: none"> ○ prije gradnje građevina za navodnjavanje osigurani su izvori financiranja ○ Županija je dio/ukupna sredstva pribavila iz sredstava ruralnog razvoja ○ izrađeni su elaborati zaštite okoliša te su podneseni zahtjevi za ocjenu o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš ○ sustav javnog navodnjavanja pušten je u rad ○ prikupljaju se podaci o stvarno navodnjavanom poljoprivrednom zemljištu i broju priključenih korisnika ○ sustavi javnog navodnjavanja koriste se u punom kapacitetu (poljoprivrednici se priključuju na sustav), odnosno imaju dovoljan broj krajnjih korisnika ○ ispituje se jesu li cijene priključaka na sustave javnog navodnjavanja prihvatljive poljoprivrednicima ○ u preinvesticijskim studijama utvrđena je struktura poljoprivrednih kultura te planirana proizvodnja navedenih kultura na navodnjavanom poljoprivrednom zemljištu ○ prikupljaju se podaci o poljoprivrednim kulturama na zemljištu koje se navodnjava i analiziraju u odnosu na preinvesticijske studije ○ prikupljaju se podaci o povećanju poljoprivredne proizvodnje na navodnjavanom zemljištu i analiziraju se u odnosu na utrošak vode ○ provode se edukacije poljoprivrednika o koristima navodnjavanja (putem Županije ili drugih službi) zbog utjecaja klimatskih promjena ○ provode se edukacije poljoprivrednika o novim tehnologijama, načinu financiranja sustava javnog navodnjavanja i drugo ○ Županija surađuje s nadležnim institucijama u vezi s neposrednim nadzorom korištenja voda ○ Županija surađuje s Hrvatskim vodama u vezi s praćenjem rezultata NAPNAV-a na svome području ○ održavanje građevina za navodnjavanje u vlasništvu Županije preuzeto je od Hrvatskih voda u propisanom roku ○ izrađene su preinvesticijske studije kojima su određeni opći tehnički uvjeti za održavanje vodnih građevina i/ili se koriste Opći tehnički uvjeti Hrvatskih voda iz 2012. ○ sastavljen je izračun godišnjih troškova rada i održavanja sustava javnog navodnjavanja ○ izabrani su izvođači za poslove održavanja i zaključeni ugovori ○ poslovi održavanja obavljaju se u skladu sa zaključenim ugovorima
4.	Korištenje vode za navodnjavanje	<ul style="list-style-type: none"> ○ za korištenje vode za navodnjavanje pribavljene su vodopravne dozvole ○ sustavi javnog navodnjavanja omogućuju mjerenje utroška i gubitaka vode ○ s krajnjim korisnicima sustava javnog navodnjavanja zaključeni su ugovori ○ predstavničko tijelo Županije donijelo je odluku o godišnjoj visini naknade za navodnjavanje ○ odluka o godišnjoj visini naknade za navodnjavanje sadrži propisane elemente ○ naknada za navodnjavanje se obračunava na propisani način ○ vodi se očevidnik naknade za navodnjavanje ili je vođenje povjerenom drugim tijelima u skladu s propisima ○ ostvaruju se prihodi od naknade za navodnjavanje i namjenski se troše ○ donesena je odluka o podmirivanju dijela troškova održavanja sustava javnog navodnjavanja iz prihoda Županije
5.	Informiranje javnosti	<ul style="list-style-type: none"> ○ informira se javnost o ostvarenju županijskog plana navodnjavanja i učincima navodnjavanja

Upravljanje građevinama za navodnjavanje u Županiji ocjenjuje se **učinkovitim**, ako je uspostavljen pravni, strateški i planski okvir koji omogućava učinkovito upravljanje građevinama za navodnjavanje, ustrojene su propisane evidencije, gradnja građevina za navodnjavanje obavlja se u skladu s planskim dokumentima te se izgrađene građevine koriste i održavaju, voda za navodnjavanje koristi se u skladu s vodnim potencijalom i potrebama za navodnjavanjem te se informira javnost o ostvarenju županijskih planova navodnjavanja.

Upravljanje građevinama za navodnjavanje u Županiji ocjenjuje se **učinkovitim, pri čemu su potrebna određena poboljšanja**, ako su utvrđeni određeni propusti koji bitno ne utječu na upravljanje građevinama za navodnjavanje.

Upravljanje građevinama za navodnjavanje u Županiji ocjenjuje se **djelomično učinkovitim**, ako su utvrđene nepravilnosti i propusti koji utječu na učinkovito upravljanje građevinama za navodnjavanje i provedbu aktivnosti te su potrebna značajna poboljšanja.

Upravljanje građevinama za navodnjavanje u Županiji ocjenjuje se **neučinkovitim**, ako su utvrđene nepravilnosti i propusti koji bitno utječu na učinkovito upravljanje građevinama za navodnjavanje, kako bi se provodilo u skladu s načelima ekonomičnosti, djelotvornosti i svrsishodnosti.

PRAVNI, STRATEŠKI I PLANSKI OKVIR ZA UČINKOVITO UPRAVLJANJE GRAĐEVINAMA ZA NAVODNJAVANJE

Odredbama Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (Narodne novine 86/06, 125/06 – ispravak, 16/07 – ispravak, 95/08 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 46/10 – ispravak, 145/10, 37/13, 44/13, 45/13 i 110/15), utvrđena je Županija kao jedinica područne (regionalne) samouprave. Županija obuhvaća pet gradova i 15 općina s ukupno 96 381 stanovnikom (prema popisu stanovništva iz 2021.).

Županije u svom samoupravnom djelokrugu obavljaju poslove od područnog (regionalnog) značaja, koji se odnose na obrazovanje, zdravstvo, prostorno i urbanističko planiranje, gospodarski razvoj, promet i prometnu infrastrukturu, održavanje javnih cesta, planiranje i razvoj mreže obrazovnih, zdravstvenih, socijalnih i kulturnih ustanova, izdavanje građevinskih i lokacijskih dozvola, drugih akata u vezi s gradnjom i provedbom dokumenata prostornog uređenja za područje županije izvan područja grada te druge poslove u skladu s posebnim zakonima.

Zakonski predstavnik Županije od lipnja 2021. i u vrijeme obavljanja revizije (lipanj 2023.) je župan dr. sc. Marko Jelić. Za obavljanje poslova iz samoupravnog djelokruga, ustrojeno je osam upravnih odjela. Poslovi u vezi sa sustavima javnog navodnjavanja obavljaju se u Upravnom odjelu za gospodarstvo, turizam, poljoprivredu, ruralni razvoj i EU fondove.

Područje navodnjavanja uređeno je Strategijom upravljanja vodama (Narodne novine 91/08), Strategijom poljoprivrede do 2030. (Narodne novine 26/22), NAPNAV-om, Zakonom o vodama, Zakonom o financiranju vodnoga gospodarstva (Narodne novine 153/09, 90/11, 56/13, 154/14, 119/15, 120/16, 127/17, 66/19 i 50/23 – ispravak), Uredbom o standardu kakvoće voda (Narodne novine 96/19 i 20/23), Pravilnikom o upravljanju i uređenju sustava za navodnjavanje (Narodne novine 83/10 i 76/14), Pravilnikom o sadržaju, obliku i načinu vođenja vodne dokumentacije (Narodne novine 120/10), Pravilnikom o očevidniku zahvaćenih i korištenih količina voda (Narodne novine 81/10), Pravilnikom o izdavanju vodopravnih akata (Narodne novine 9/20 i 39/22), Pravilnikom o uvjetima za obavljanje poslova vodočuvarske službe (Narodne novine 114/10), Popisom građevina za osnovnu melioracijsku odvodnju i mješovitih melioracijskih građevina od interesa za Republiku Hrvatsku (Narodne novine 83/10), Višegodišnjim programom gradnje i drugim propisima.

Strategiju upravljanja vodama donio je Hrvatski sabor u srpnju 2008., kao dugoročni planski dokument kojim se utvrđuje vizija, misija, ciljevi i zadaće državne politike u upravljanju vodama. Strategija daje strateška opredjeljenja i smjernice razvoja vodnoga gospodarstva polazeći od zatečenog stanja vodnoga sektora, razvojnih potreba, gospodarskih mogućnosti, međunarodnih obveza te potrebe za očuvanjem i unaprijeđenjem stanja voda te vodnih i o vodi ovisnih ekosustava.

U Strategiji upravljanja vodama se navodi da financiranje melioracijske odvodnje i melioracijskog navodnjavanja nema većih nepoznanica. Ono spada u obuhvat načela korisnik plaća. Jedina je dvojba treba li primijeniti načelo skupne solidarnosti, na što i u kojem opsegu. Navode se i opći podaci o vodnim potencijalima, područjima pogodnim za navodnjavanje, potrebama za navodnjavanjem te stanju poljoprivrede u vezi sa sustavima za navodnjavanje. Također, Strategijom je kao aktivnost u vezi s navodnjavanjem utvrđeno stvaranje uvjeta za razvoj navodnjavanja prema zahtjevima korisnika u skladu s NAPNAV-om. Nositelji aktivnosti su Ministarstvo poljoprivrede i županije.

NAPNAV je donijela Vlada Republike Hrvatske 2005. za razdoblje 2006. – 2020. NAPNAV sadrži polazišta, očekivane rezultate, nacionalni okvir projekta, projektne aktivnosti i institucije uključene u provedbu projekta. Očekivani rezultat provedbe NAPNAV-a je da će mjere sustavnog organiziranja infrastrukture u poljoprivredi, okrupnjavanja poljoprivrednih površina i uvođenja navodnjavanja i novih tehnologija proizvodnje polučiti i učinkovitiju poljoprivrednu proizvodnju. Time će se potaknuti promjena strukture proizvodnje uvođenjem visokodohodovnih kultura koje većinom uvozimo te će projekt u konačnici rezultirati povoljnim makroekonomskim učinkom.

Višegodišnji program gradnje je planski dokument upravljanja vodama koji razrađuje načine postizanja ciljeva utvrđenih planovima više razine. Nositelj Višegodišnjeg programa gradnje je ministarstvo nadležno za vodno gospodarstvo.

Prema odredbama Zakona o vodama, svakome je dopušteno korištenje voda za osobne potrebe, na način i u količinama koje ne isključuju druge od jednakog korištenja (opće korištenje voda). Opće korištenje voda obuhvaća zahvaćanje površinske i podzemne vode za piće, kuhanje, grijanje, održavanje čistoće, sanitarne i druge potrebe u kućanstvu, i to iz prvoga vodonosnoga sloja u aluvijalnom području, a u području krša u skladu s vodopravnim uvjetima te korištenje površinskih voda za kupanje, sport i rekreaciju i druge slične namjene. Opće korištenje voda ne obuhvaća korištenje voda za navodnjavanje neovisno o veličini površine koja se navodnjava.

Pravo na korištenje voda za potrebe navodnjavanja ostvaruje se u skladu sa Zakonom o vodama, a radi ostvarenja ciljeva NAPNAV-a, planova i programa navodnjavanja županija te za zadovoljenje potreba za navodnjavanjem različitih korisnika za razne namjene.

Prema NAPNAV-u i Višegodišnjem programu gradnje, poljoprivredna proizvodnja pokazuje višegodišnji pad, neuravnoteženu ponudu i potražnju, stalnost negativne vanjskotrgovinske bilance i postupno smanjenje udjela u bruto domaćem proizvodu⁴. Stoga i gospodarski pokazatelji ukazuju na neučinkovito korištenje raspoloživih resursa zemljišta i voda, spor obrt kapitala i pad proizvodnosti rada u poljoprivredi. Prema istraživanjima, u Republici Hrvatskoj vrlo visoku i visoku pogodnost za navodnjavanje ima 484 025 ha poljoprivrednih površina, a potencijali hrvatske poljoprivrede nedovoljno su iskorišteni. Neiskorišteni su potencijali za navodnjavanje i navodnjavanje ne predstavlja značajno opterećenje na vodni resurs. Prema veličini navodnjavanih površina, Republika Hrvatska se nalazi na začelju Europe. Sve su češća razdoblja suša, iz kojih proizlaze značajne štete od suša, koje se navodnjavanjem, kao jednom od izuzetno važnih mjera, mogu smanjiti, a u određenim okolnostima i potpuno izbjeći.

NAPNAV-om su utvrđeni sudionici nadležni za njegovu provedbu, a to su Vlada Republike Hrvatske, Ministarstvo poljoprivrede, Nacionalno povjerenstvo za projekt navodnjavanja, Stručni tim za provedbu NAPNAV-a, Agencija za navodnjavanje, Hrvatske vode, županije, obiteljska poljoprivredna gospodarstva, zadruge i udruge, poslovni subjekti i gradovi. Aktivnosti Županije su izraditi županijske planove, sudjelovati u definiranju regionalnog koncesionara za rukovanje i upravljanje sustavom za navodnjavanje, nominirati projekte navodnjavanja, osigurati sredstva za sufinanciranje, poticati korisnike na udruživanje te osigurati suglasnosti krajnjih korisnika za nominaciju projekata.

Višegodišnjim programom gradnje identificiran je jedan projekt navodnjavanja na području Županije kojim je obuhvaćeno poljoprivredno zemljište površine od 297 ha (Donje polje-Jadrtovac)⁵.

Do vremena obavljanja revizije (travanj 2023.) nisu doneseni novi NAPNAV, kao ni Višegodišnji program gradnje. Izradu NAPNAV-a naručilo je Ministarstvo poljoprivrede, a izradu novog NAPNAV-a Hrvatske vode. Novi NAPNAV je u fazi izrade.

NAPNAV-om su utvrđeni posebni ciljevi, a jedan od kratkoročnih ciljeva je izrada županijskih planova. U NAPNAV-u je navedeno da sve županije i Grad Zagreb imaju navodnjavanih površina. Veličina navodnjavanih površina te udio navodnjavanih površina u ukupno korištenima nije jednak na svim područjima. Zato je realno očekivati da se navodnjavanje u Republici Hrvatskoj neće u svim područjima jednako razvijati. Županijama koje planiraju navodnjavanje preporučuje se da izrade županijske planove navodnjavanja, odnosno planske dokumente koji bi trebali valorizirati prirodne resurse, definirati prioritetna područja za navodnjavanje, procijeniti veličinu obuhvata te utvrditi socioekonomske učinke gradnje i primjene sustava za navodnjavanje.

---

⁴ Bruto domaći proizvod pokazuje ukupnu vrijednost dobara i usluga proizvedenih u Republici Hrvatskoj.

⁵ Višegodišnji program gradnje – Tablica 13.19. Identificirani projekti navodnjavanja

Županija je u rujnu 2006., na temelju NAPNAV-a, donijela Plan navodnjavanja za područje Šibensko-kninske županije (dalje u tekstu: Plan navodnjavanja). Planom navodnjavanja obuhvaćeni su teritorijalni ustroj i stanovništvo, zemljopisne karakteristike, vrste i karakteristike tla, postojeće stanje poljoprivredne proizvodnje, struktura uzgajanih poljoprivrednih kultura, potrebe i mogućnosti navodnjavanja, poljoprivredne kulture u uvjetima navodnjavanja, izbor metoda, načina i sustava navodnjavanja, doziranje vode pri navodnjavanju, ekonomska isplativost navodnjavanja, tržišta poljoprivrednih proizvoda, preporuke za primjenu navodnjavanja na postojećim poljoprivrednim lokacijama te prijedlog istraživačko-edukacijskog projekta na prostoru Županije.

Do konca 2022. na području Županije nije bilo završenih sustava navodnjavanja. U 2023. radovi na izgradnji sustava navodnjavanja Donje Polje-Jadrtovac su završeni, a u vrijeme obavljanja revizije (lipanj 2023.) u tijeku su aktivnosti vezane za tehnički pregled, pribavljanje uporabne dozvole i puštanje u rad sustava.

Program gradnje sustava javnog navodnjavanja nije donesen. Prema odredbama članka 30. Zakona o vodama, gradnja i održavanje građevina za navodnjavanje u vlasništvu jedinica područne (regionalne) samouprave provodi se prema programu koji donosi njezino predstavničko tijelo.

Prema odredbama članaka 3. i 6. Pravilnika o upravljanju i uređenju sustava za navodnjavanje, program gradnje sustava javnog navodnjavanja, koji donosi jedinica područne (regionalne) samouprave temeljem županijskog plana navodnjavanja, sadrži sljedeća poglavlja: interes krajnjih korisnika za projektiranje i gradnju sustava javnog navodnjavanja, način financiranja izrade projektne dokumentacije i gradnje sustava javnog navodnjavanja, opseg i dinamiku izrade projektne dokumentacije (studija izvodljivosti, studija utjecaja na okoliš, idejni projekt, glavno-izvedbeni projekt), dinamiku pribavljanja potrebnih dozvola i suglasnosti, planiranu vrijednost projektiranja i gradnje sustava javnog navodnjavanja te dinamiku početka i dovršetka projektiranja i gradnje sustava javnog navodnjavanja. Program održavanja sustava javnog navodnjavanja donose jedinice područne (regionalne) samouprave za svaku godinu. Program se temelji na pojedinačnim sustavima javnog navodnjavanja te sadrži ukupno potrebne količine vode i dinamiku rada sustava navodnjavanja, godišnji plan navodnjavanja te godišnje troškove rada i održavanja sustava. U postupku izrade i donošenja godišnjeg programa održavanja sustava javnog navodnjavanja, jedinice područne (regionalne) samouprave dužne su uključiti krajnje korisnike.

Državni ured za reviziju nalaže nakon donošenja odluke o ulaganju odnosno gradnji sustava navodnjavanja donijeti program gradnje te donijeti godišnji program održavanja sustava javnog navodnjavanja.

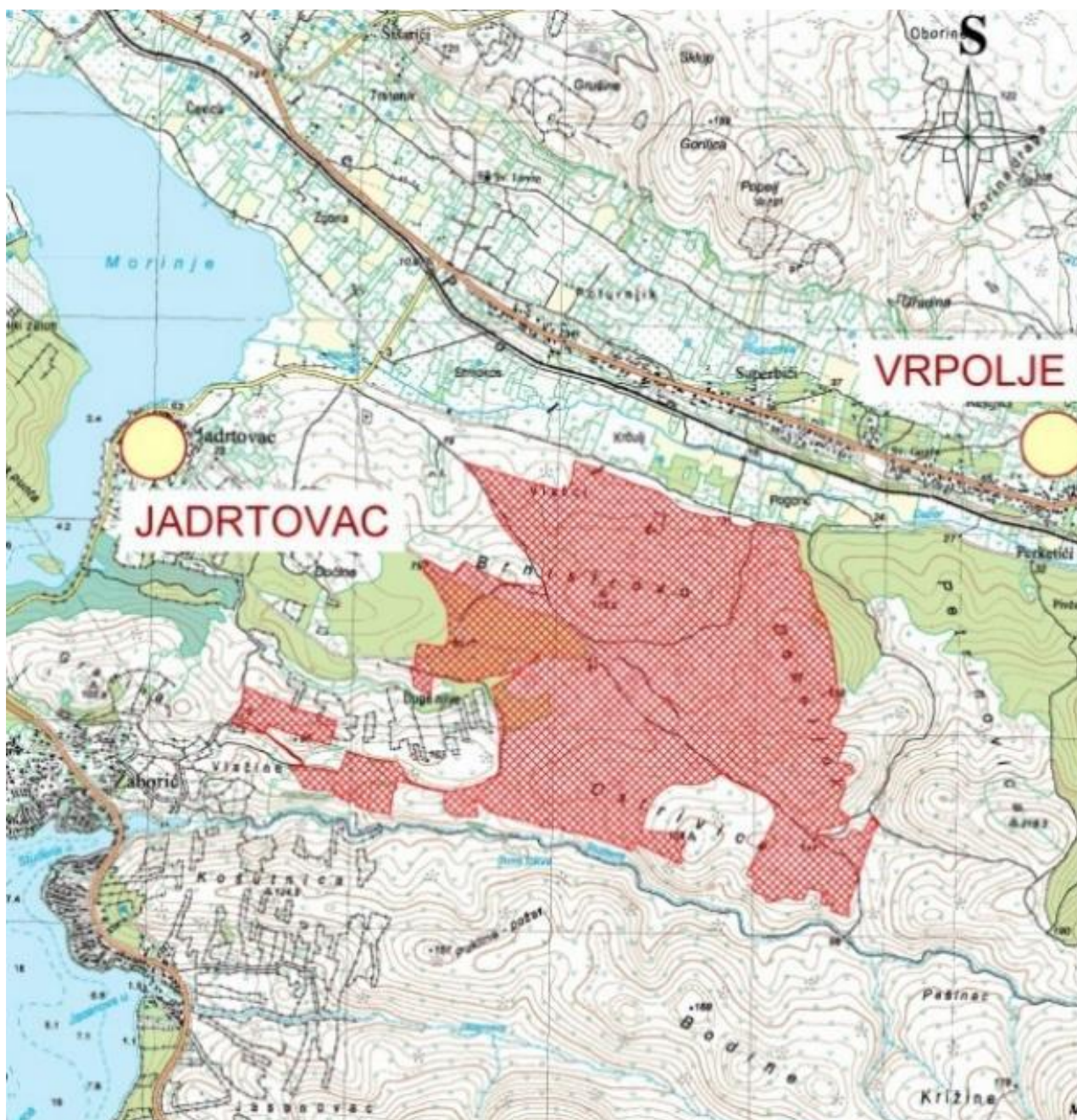
EVIDENCIJE GRAĐEVINA ZA NAVODNJAVANJE

Županija je ustrojila evidenciju građevina za navodnjavanje. Navedena evidencija sadrži podatke o obuhvatu sustava navodnjavanja Donje polje-Jadrtovac, zahvatu vode, fazi gradnje te procijenjenoj vrijednosti ili vrijednosti projekta. Nadalje, u evidenciji su navedeni podaci o zaključenom ugovoru o financiranju s Agencijom za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (dalje u tekstu: Agencija za plaćanja).

Na slici broj 1 prikazan je obuhvat sustava javnog navodnjavanja Donje polje-Jadrtovac.

Slika broj 1

Obuhvat sustava javnog navodnjavanja Donje polje-Jadrtovac

Izvor: Mrežne stranice Županije

Sustav javnog navodnjavanja najvećim dijelom izgrađen je na katastarskim česticama zemljišta koje nije u vlasništvu Republike Hrvatske te su prije gradnje sustava javnog navodnjavanja uređeni imovinskopravni odnosi na način da su za dio zemljišta koje nije u vlasništvu Županije zaključeni ugovori o pravu građenja ili pravu služnosti.

Prema podacima iz studije izvodljivosti procijenjena vrijednost ulaganja u sustav javnog navodnjavanja Donje polje-Jadrtovac iznosi 62.872.024,00 kn.

Ukupna vrijednost ulaganja u sustav navodnjavanja na području Županije do konca 2022. iznosila je 74.482.544,00 kn, a odnosi se na ulaganja u gradnju u vrijednosti od 70.163.782,00 kn, izradu projektne i druge dokumentacije (idejni projekt, studije izvodljivosti, preinvesticijske studije, glavni projekt) u vrijednosti od 2.358.415,00 kn te ostale rashode u vrijednosti od 1.960.347,00 kn. Ostali rashodi odnose se na uzorkovanje i ispitivanje izvorišta, hidrološke radove i mjerenja te pilot-projekt drvenastih kultura.

GRADNJA, KORIŠTENJE I ODRŽAVANJE GRAĐEVINA ZA NAVODNJAVANJE

Gradnja građevina za navodnjavanje

Osnovna pretpostavka za razvoj sustava javnog navodnjavanja su vodni i zemljišni potencijali. Podaci o vodnom i zemljišnom potencijalu na području Republike Hrvatske uređeni su u NAPNAV-u i Višegodišnjem programu gradnje, a podaci o vodnom i zemljišnom potencijalu na području Županije u Planu navodnjavanja.

Prema NAPNAV-u, u 2003. u Republici Hrvatskoj navodnjavano je 9 264,75 ha odnosno 0,9 %, dok je u Županiji navodnjavano 61,11 ha poljoprivrednog zemljišta odnosno 0,6 % korištenih površina.⁶ Obnovljivi izvori vode u Republici Hrvatskoj iznose oko 45 milijardi m³ vode godišnje, od čega 39 milijardi m³ godišnje iz površinskih voda i 6 milijardi m³ iz podzemnih voda.

Za potrebe analize i rangiranja prioriteta navodnjavanja u Republici Hrvatskoj, prema podacima iz NAPNAV-a, izrađena je karta potencijala vodnih resursa na temelju hidrografske karte, karte slivova podzemnih voda te procijenjene vodne bilance Republike Hrvatske. Pri izradi navedene karte uvedeno je šest razreda potencijala za navodnjavanje: vrlo visoki, visoki, srednji, umjereni, nizak i vrlo nizak potencijal. Na području Županije umjereni potencijal (djelomično osigurane vode za navodnjavanje) utvrđen je za područje sliva Vranskog jezera te rijeke Zrmanje, Krke i Cetine, dok je vrlo nizak potencijal (područja nepovoljne vodne bilance vrlo malih mogućnosti zahvaćanja vode za navodnjavanje čak i uz izgradnju hidrotehničkih građevina) utvrđen za uže priobalno područje i otoke.

Nadalje, u NAPNAV-u je izvršeno rangiranje županija s obzirom na potencijale za navodnjavanje na nacionalnoj razini. Provedena je analiza koja uz korištene kriterije prirodnih resursa i deficita vode uvodi i socioekonomske kriterije. Kriteriji su grupirani u četiri skupine: obilježja poljoprivrednih gospodarstava, uzgajane kulture, prirodni resursi i deficit vode. Temeljem provedene analize županije su na nacionalnoj razini rangirane u četiri skupine, gdje prva skupina predstavlja županije s vrlo visokim prioritetom u navodnjavanju sa smanjenjem do četvrte skupine s normalnim prioritetom za navodnjavanje. Županija pripada u drugu prioritetnu skupinu za navodnjavanje.

⁶ NAPNAV – Tablica 8. Navodnjavane površine u Republici Hrvatskoj, prema popisu poljoprivrede iz 2003.

Prema Planu navodnjavanja, prostor Županije pripada u vodno područje dalmatinskih slivova. U odnosu na potencijale vode, veći dio se ubraja u rezervu voda prve razine. Površinski tokovi su Krka s lijevim pritokom Čokolom i Gudučom te samo dijelom (rubno) Zrmanja i Cetina. Krka ima najrazgranatiju riječnu mrežu u tzv. bezvodnom kršu. Režim je mediteranski kišni. Najveći dio toka Guduče ljeti presuši, osim uz sam Prukljan u koji uvire. Na širem prostoru oko Knina nalazi se složeno hidrografsko čvorište, tj. izvorišta nekoliko većih rijeka i njihovih pritoka (Krke s Krčićem, Butišnicom, Kosovčicom, Orašnicom, Radljevcem i drugim te Cetine i Zrmanje). Primoštensko-rogoznički kraj je najbezdvodniji s mnogobrojnim ponorima i jamama.

U vrijeme donošenja NAPNAV-a, osnovna karakteristika poljoprivrednih gospodarstava u Republici Hrvatskoj bila je usitnjenost posjeda, a uvođenje navodnjavanja na takvim posjedima je organizacijski i financijski zahtjevno. Jedan od očekivanih rezultata provedbe NAPNAV-a je da će se, između ostalog, mjerama okrupnjavanja poljoprivrednih površina i uvođenjem navodnjavanja postići učinkovitija poljoprivredna proizvodnja.

Prosječna veličina korištenog poljoprivrednog zemljišta po poljoprivrednom gospodarstvu u Županiji iznosila je 0,8 ha, dok su na razini Republike Hrvatske poljoprivredna gospodarstva imala prosječnu veličinu korištenog poljoprivrednog zemljišta od 1,9 ha po gospodarstvu.

NAPNAV je na osnovi provedenih analiza pogodnosti tla, potencijala vodnih resursa i klimatskih čimbenika, a uvažavajući područja i površine na kojima se projekti navodnjavanja neće moći razvijati (deficit vode, minski sumnjiva područja, zaštićena područja, područja prve i druge zone sanitarne zaštite izvorišta vode za piće) utvrdio potencijale poljoprivrednog zemljišta za navodnjavanje na području Republike Hrvatske. U Republici Hrvatskoj vrlo visoki potencijal za navodnjavanje imalo je zemljište površine 5 977 ha, visoki potencijal 478 048 ha, umjeren 979 175 ha, dok je nizak i vrlo nizak potencijal imalo zemljište površine 417 814 ha, što ukupno iznosi 1 881 014 ha. Na području Županije visoki potencijal za navodnjavanje imalo je zemljište površine 11 536 ha, umjereni 33 250 ha, dok je nizak i vrlo nizak potencijal imalo zemljište površine 989 ha, što ukupno iznosi 45 775 ha.⁷

Prema Planu navodnjavanja, Županija ima površinu od 567 000 ha (298 400 ha kopna i 66 500 ha na otocima, dok ostatak površine čini površina mora u granicama Županije), od čega 179 570 ha poljoprivrednog zemljišta. Najveći dio površina je u privatnom vlasništvu, a posebice se to odnosi na voćnjake i maslinike (99,0 % do 100,0 % u privatnom vlasništvu). Poljoprivredna gospodarstva posjeduju 97,0 % oranica i vrtova, zatim 96,0 % vinograda i livada te 43,0 % pašnjaka. Zbog visokog udjela pašnjaka u poljoprivrednim površinama, postotak ukupnih poljoprivrednih površina u vlasništvu poljoprivrednih gospodarstava iznosi 54,9 %.

Ukupne površine Županije pogodne za navodnjavanje iznose 13 877,86 ha, od čega se na tla pogodna za navodnjavanja odnosi 7 060,58 ha, a 6 817,28 ha na umjereno pogodna tla za navodnjavanje.

Deficit vode u vegetacijskom razdoblju na području meteorološke stanice Knin, u prosjeku za sve kulture iznosi 169 mm odnosno 1 690 m³/ha, a na području meteorološke stanice Šibenik 223 mm ili 2 230 m³/ha. Najveće količine vode za navodnjavanje su potrebne za površine u Petrovom polju (4 651 710 m³), u Kosovu polju (3 988 080 m³) te na području Kijeva i Civljana (3 142 400 m³). Ukupna količina vode potrebna za navodnjavanje svih pogodnih površina na prostoru Županije iznosi 25 395 270 m³.

⁷ NAPNAV – Tablica 30. Potencijal zemljišta za navodnjavanje po županijama u Republici Hrvatskoj (u ha)

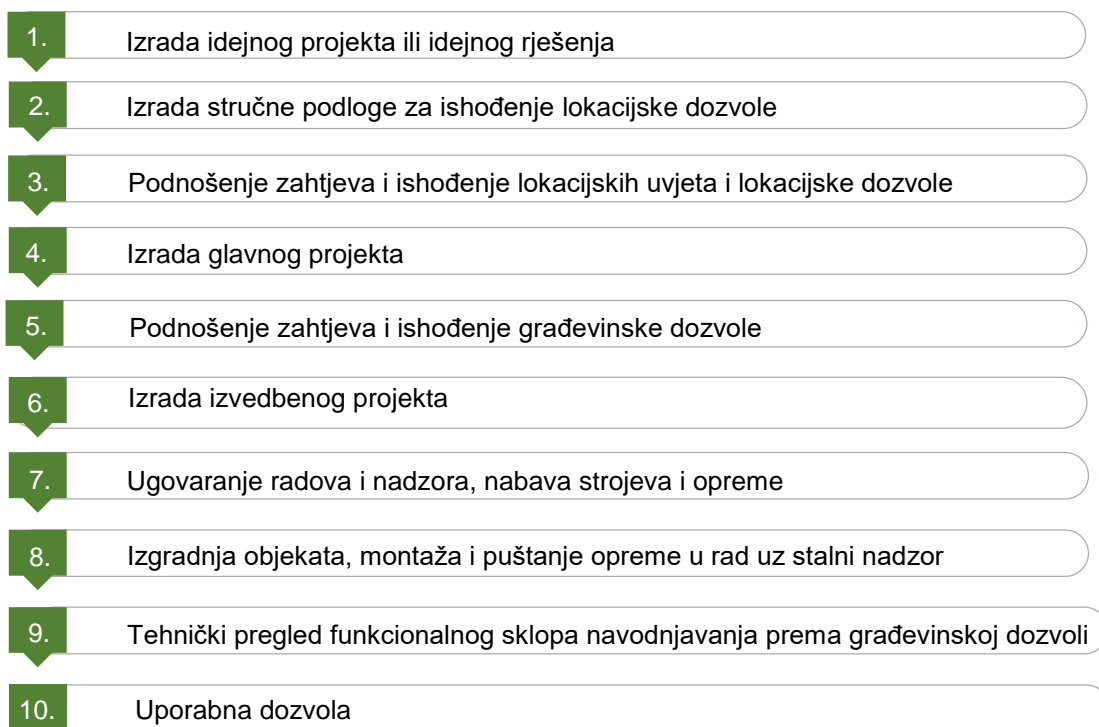
Županija do konca 2022. nije imala izgrađenih sustava navodnjavanja. Tijekom 2023. završena je gradnja sustava navodnjavanja Donje polje-Jadrtovac, površine 274 ha ili 92,3 % u odnosu na površinu planiranu u Višegodišnjem programu gradnje.

U fazi pripreme projekta, Županija ima odgovornost prikupljanja, rangiranja i predlaganja prioriternih projekata navodnjavanja čija lokacija i pogodnost moraju biti identificirane u NAPNAV-u.

U NAPNAV-u je predloženo da se za rangiranje prioriternih projekata, pored kriterija raspoloživih prirodnih resursa, razmotre i kriteriji analize ekonomske isplativosti (profitabilnosti), relativnog povećanja priroda po jedinici površine, sufinanciranja, sociološki kriteriji (broj gospodarstava ili drugih korisnika uključenih u projekt, mogućnosti zapošljavanja, razvoj ruralnih područja) te suglasnosti korisnika. U NAPNAV-u je utvrđen redoslijed provedbe programa izgradnje sustava navodnjavanja koji se daje u shematskom prikazu broj 1.

Shematski prikaz broj 1

Redoslijed provedbe programa izgradnje sustava navodnjavanja

Revizijom je utvrđeno da je Županija u 2014. i 2015. izradila Idejni projekt, u 2016. odabrala ovlaštena društva za izradu projektne dokumentacije (glavni i izvedbeni projekt) te je u 2018. pribavila lokacijsku i građevinsku dozvolu. Predstavnici Županije sudjelovali su u praćenju provedbe projekta te su davali mišljenja i komentare na predložena tehnička rješenja. Konačna tehnička rješenja i izrađenu projektну dokumentaciju prihvatili su predstavnici Hrvatskih voda i Županije.

Izrada projektne dokumentacije za sustav javnog navodnjavanja na području Županije financirana je sredstvima Hrvatskih voda i Županije, dok je gradnja financirana sredstvima iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. (dalje u tekstu: Program ruralnog razvoja).

Planovima upravljanja vodama, koje su Hrvatske vode donosile od 2011. do 2022., planirano je na području Županije sufinancirati izradu projektne dokumentacije za tri sustava navodnjavanja (Donje polje, Promina/Vedrovo polje i Petrovo polje-akumulacija Čikola) u ukupnom iznosu od 4.269.000,00 kn. Za izradu projektne dokumentacije Županija je u navedenom razdoblju zaključila godišnje ugovore o sufinanciranju projektne dokumentacije.

Nakon obavljenih istražnih bušotina s probnim crpljenjem u razdoblju od 2008. do 2012. koja su pokazala nemogućnost crpljenja (Promina/Vedrovo polje) i utvrđivanja značajne problematike zaštite prirode (Petrovo polje-akumulacija Čikola) u 2017., odlučeno je da se ne ide u realizaciju navedenih projekata.

Za gradnju sustava javnog navodnjavanja Donje polje-Jadrtovac ugovor je u siječnju 2020. zaključen s Agencijom za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju.

Prema godišnjim izvješćima o izvršenju plana upravljanja vodama, Hrvatske vode su od 2011. do konca 2022. za izradu projektne dokumentacije Županiji doznačile sredstva u ukupnom iznosu od 4.083.000,00 kn, što je 186.000,00 kn ili 4,4 % manje od planiranih.

Prema podacima iz poslovnih knjiga Županije, za izradu projektne dokumentacije od 2015. do konca 2022. evidentirani su prihodi od Hrvatskih voda u ukupnom iznosu od 2.809.080,00 kn (za razdoblje od 2011. do 2014. Županije nema podataka).

Prema Programu ruralnog razvoja, gradnja građevina za javno navodnjavanje financira se sredstvima Europske unije kroz mjeru 4.3. Potpora za ulaganja u infrastrukturu u vezi s razvojem, modernizacijom i prilagodbom poljoprivrede i šumarstva, provedba tipa operacije 4.3.1. Investicije u osnovnu infrastrukturu javnog navodnjavanja.

Korisnici mjere su županije, a sredstva se mogu koristiti za gradnju cjelovitog sustava za navodnjavanje (akumulacije, kanali, površinska i/ili podzemna drenaža kao elementi funkcionalne cjeline projekta, crpne stanice, cjevovodi, distribucijska mreža, nadzorno-upravljački sustav i drugo). Navedenim Programom predviđeno je sufinanciranje projekta do 15.000.000,00 eura odnosno do 113.017.500,00 kn.

Radi nominiranja projekata na natječaje iz Programa ruralnog razvoja izrađuje se preinvesticijska ili investicijska studija te studija izvodljivosti koja je ocjena prihvatljivosti projekta. Za projekte koji se financiraju iz navedenog Programa izrađen je vodič za izradu preinvesticijskih studija, kojim je propisan njihov sadržaj. Prema navedenom vodiču, svaka preinvesticijska studija treba sadržavati uvod, predstavljanje investitora, smještanje projekta u prostor, predmet projekta, varijante rješavanja projekta, financijsku i ekonomsku analizu te zaključak. Županija je, radi nominiranja projekta navodnjavanja Donje polje-Jadrtovac, izradila preinvesticijsku studiju i studiju izvodljivosti za sustav javnog navodnjavanja na svom području s propisanim sadržajem.

Po odobrenju liste projekata od nadležnog tijela Europske unije i provođenja pravne procedure za dodjelu sredstava za financiranje sustava navodnjavanja, pristupa se daljnjim aktivnostima na provedbi projekta. Za sustav navodnjavanja Donje polje-Jadrtovac, Županija je u srpnju 2021. ugovorila radove i nadzor nad izvođenjem radova. Nadalje, u vrijeme obavljanja revizije (lipanj 2023.) sudjeluje pri tehničkom pregledu izgrađenog sustava te je u fazi pribavljanja uporabne dozvole.

Županija je s Agencijom za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju zaključila u siječnju 2020. ugovor za financiranje izgradnje sustava navodnjavanja Donje polje-Jadrtovac u iznosu od 80.403.915,00 kn. Ugovoreno je sufinanciranje sredstvima Europske unije u visini od 85,0 % te državnim sredstvima u visini od 15,0 %.

Županija je provela postupke javne nabave te je navedenoj Agenciji dostavila dokumentaciju iz provedenih postupaka javne nabave. Nakon pregleda dokumentacije, odobrene su potpore u ukupnom iznosu od 70.443.421,00 kn. Agencija za plaćanje je u studenome 2022., nakon zahtjeva Županije za isplatu predujma, donijela odluku o plaćanju predujma u iznosu od 35.221.710,00 kn. U pripremi je izrada zahtjeva za isplatu preostalog dijela odobrene potpore.

Prema obrazloženju, Županija nije u mogućnosti samostalno graditi sustave javnog navodnjavanja te dinamika gradnje sustava ovisi o uključenosti Županije u pribavljanju sredstava i prijavama na natječaje. Sredstva iz Programa ruralnog razvoja Županija ostvaruje na temelju predujma i/ili zahtjeva za isplatu koje podnosi nakon dijela obavljenih i plaćenih radova te se Županija u siječnju i studenome 2022. kreditno zadužila za gradnju sustava navodnjavanja u ukupnom iznosu od 44.708.517,31 kn, od čega je do konca 2022. utrošeno 29.174.465,77 kn.

Županija je za navedeni sustav u 2022. ostvarila sredstva iz Programa ruralnog razvoja u ukupnom iznosu od 35.221.710,00 kn. Prema obrazloženju Županije, dio kredita planirano je otplaćivati sredstvima pomoći iz Europske unije za gradnju sustava javnog navodnjavanja.

Prema odredbama Pravilnika o upravljanju i uređenju sustava za navodnjavanje, za pristupanje izradi projektne dokumentacije potrebno je osigurati potvrdu krajnjih korisnika o namjeri korištenja budućeg sustava javnog navodnjavanja kojom krajnji korisnici iskazuju interes za korištenje sustava, sudjelovanje u troškovima rada i održavanja te sudjelovanje u troškovima gradnje sustava. Potvrdom krajnjih korisnika mora se potvrditi iskazani interes na najmanje 70,0 % poljoprivrednih površina unutar obuhvata svakog pojedinog sustava javnog navodnjavanja.

Za pristupanje gradnji sustava javnog navodnjavanja potrebno je ugovornim odnosom urediti prava i obveze krajnjih korisnika i županije, a prvenstveno obvezu trajnog korištenja sustava za potrebe poljoprivredne proizvodnje te ekonomsko-financijskim analizama potvrditi opravdanost ulaganja. Ugovornim odnosom krajnjih korisnika i županije moralo se obuhvatiti najmanje 30,0 % poljoprivrednih površina unutar obuhvata svakog pojedinog sustava javnog navodnjavanja. Odredbom članka 3. Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o upravljanju i uređenju sustava za navodnjavanje (Narodne novine 76/14), koji je stupio na snagu u lipnju 2014., propisano je da se za pristupanje gradnji ugovornim odnosom krajnjih korisnika i županija mora obuhvatiti najmanje 70,0 % poljoprivrednih površina unutar obuhvata svakog pojedinog sustava javnog navodnjavanja.

Područje obuhvata sustava navodnjavanja Donje polje-Jadrtovac od 274 ha nalazi se na tlu izuzetno pogodnom za sadnju trajnih nasada vinove loze i masline. Ovaj lokalitet idealan je zbog svoje orijentacije, visine, aeracije i povoljnog kemijskog sastava tla. Kvalitetu zemljišta prepoznala su i tri trgovačka društva koja su na površini od približno 165 ha zasadila autohtone sorte vinove loze i 30 ha autohtonih sorti maslina (isključivo ekološka proizvodnja). Trgovačka društva su predmetna zemljišta dobila u koncesiju na 45 godina. Na preostaloj obradivoj površini od 80 ha planiraju zasaditi vinovu lozu.

Područje obuhvata sustava navodnjavanja nalazi se na krškom tlu te korištenje vode iz vodovodne mreže za navodnjavanje znatno opterećuje proizvodnju i usporava planiranu sadnju na novim površinama.

Županija je u travnju 2018. (prije gradnje sustava navodnjavanja) s trgovačkim društvima zaključila predugovore kojima su krajnji korisnici iskazali dovoljan interes za korištenje sustava, sudjelovanje u troškovima rada i održavanja, nabavu opreme za navodnjavanje te zaključenje ugovora o korištenju nakon gradnje sustava javnog navodnjavanja. Predugovorima je utvrđena obveza krajnjih korisnika za korištenje budućeg sustava navodnjavanja na ukupnoj površini od 269 ha.

Trgovačka društva su aktivno sudjelovala u kreiranju distributivnog cjevovoda sustava kako bi se voda dovela do svih čestica zemljišta, tako da je projekt u cijelosti prilagođen potrebama korisnika te je ostavljena mogućnost priključenja budućih površina izvan obuhvata trenutnog projekta.

Prema odredbama Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (Narodne novine 61/14 i 3/17), postupak procjene utjecaja na okoliš provodi se, između ostalog, za gospodarenje vodama namijenjenih poljoprivredi, uključujući navodnjavanje i odvodnju pri čemu je površina navodnjavanja 2 000 ha i više.

Županija je za sustav javnog navodnjavanja izradila u lipnju 2015. elaborat utjecaja na okoliš. Nadležno ministarstvo je na temelju navedenog elaborata donijelo rješenje prema kojemu za navedeni sustav nije potrebno provesti postupak procjene utjecaja na okoliš, jer neće biti značajno negativnog utjecaja planiranog zahvata na sastavnice okoliša.

INFORMIRANJE JAVNOSTI

Prema Strategiji upravljanja vodama, jedna od aktivnosti i mjera za unaprjeđenje sustava navodnjavanja je informiranje javnosti o stanju i mogućnostima korištenja voda.

Na mrežnim stranicama Županije u okviru službenih glasnika objavljen je zaključak o donošenju Plana navodnjavanja za područje Županije (navedeni Plan objavljen je i na mrežnim stranicama Hrvatskih voda).

Nadalje, na mrežnim stranicama Županije objavljene su i informacije o sustavu javnog navodnjavanja koji je u gradnji, stupnju dovršenosti radova, površini poljoprivrednog zemljišta obuhvaćenoj projektima navodnjavanja te informacije o suradnji Županije s Hrvatskim vodama i Ministarstvom poljoprivrede. Informacije o sustavima javnog navodnjavanja, osim na mrežnim stranicama Županije, objavljuju se u televizijskim emisijama i u drugim medijima.

Državni ured za reviziju preporučuje i nadalje provoditi izobrazno-informativne aktivnosti te u sljedećem razdoblju posvetiti više pozornosti informiranju budućih korisnika u vezi s odabirom optimalne opreme za navodnjavanje, povećanjem priroda poljoprivrednih kultura na površinama koje se navodnjavaju, potrebom proizvodnje poljoprivrednih kultura koje se nedovoljno proizvode u Republici Hrvatskoj te drugim koristima primjene sustava javnog navodnjavanja.

OCJENA UČINKOVITOSTI UPRAVLJANJA GRAĐEVINAMA ZA NAVODNJAVANJE U ŠIBENSKO-KNINSKOJ ŽUPANIJI

Državni ured za reviziju obavio je reviziju učinkovitosti upravljanja građevinama za navodnjavanje u Županiji. Ciljevi revizije bili su provjeriti uspostavu pravnog, strateškog i planskog okvira za učinkovito upravljanje građevinama za navodnjavanje, utvrditi jesu li ustrojene propisane evidencije građevina za navodnjavanje, ocijeniti je li gradnja, korištenje i održavanje građevina za navodnjavanje učinkovita, ocijeniti koristi li se voda za navodnjavanje u skladu s vodnim potencijalom i potrebama za navodnjavanjem te informira li se javnost o navodnjavanju.

Na temelju revizijom utvrđenih činjenica, primjenjujući utvrđene kriterije, Državni ured za reviziju ocijenio je da je Županija poduzela aktivnosti na donošenju zakonskih i planskih dokumenata u vezi s područjem navodnjavanja te je donesen Plan navodnjavanja. Nadalje, Županija je ustrojila evidenciju građevine za navodnjavanje te je građevinu za navodnjavanje evidentirala u svojim poslovnim knjigama, utvrdila je vodne resurse i zemljišni potencijal za navodnjavanje, osigurala je sredstva za gradnju građevine za navodnjavanje, prije gradnje građevine ispitala je zainteresiranost i pribavila potvrde krajnjih korisnika o korištenju budućeg sustava javnog navodnjavanja, izradila je elaborate utjecaja na okoliš, studiju izvodljivosti i preinvesticijsku studiju te projektnu dokumentaciju. Do vremena obavljanja revizije (lipanj 2023.) sustav navodnjavanja Donje polje-Jadrtovac je izgrađen. U tijeku su aktivnosti oko obavljanja tehničkog pregleda te pribavljanja uporabne dozvole. Županija informira javnost o ostvarenju županijskih planova i učincima navodnjavanja.

Međutim, ocijenjeno je da postoje nepravilnosti i propusti koji se odnose na donošenje programa gradnje nakon donošenja odluke o ulaganju odnosno gradnji sustava navodnjavanja.

Slijedom navedenog, Državni ured za reviziju ocjenjuje da su aktivnosti Županije provedene u vezi s upravljanjem građevinama za navodnjavanje **učinkovite, pri čemu su potrebna određena poboljšanja** te se daju sljedeći nalog i preporuka, prema područjima revizije:

1. Pravni, strateški i planski okvir za učinkovito upravljanje građevinama za navodnjavanje
  - 1.1. Nakon donošenja odluke o ulaganju odnosno gradnji sustava navodnjavanja donijeti program gradnje sustava javnog navodnjavanja i program održavanja sustava javnog navodnjavanja u skladu s odredbama Zakona o vodama i Pravilnika o upravljanju i uređenju sustava za navodnjavanje.
2. Informiranje javnosti
  - 2.1. Nadalje provoditi izobrazno-informativne aktivnosti o stanju i mogućnostima korištenja voda te u sljedećem razdoblju posvetiti više pozornosti informiranju korisnika u vezi s odabirom optimalne opreme za navodnjavanje, povećanjem priroda poljoprivrednih kultura na površinama koje se navodnjavaju, potrebom proizvodnje poljoprivrednih kultura koje se nedovoljno proizvode u Republici Hrvatskoj te drugim koristima primjene sustava javnog navodnjavanja.

Državni ured za reviziju mišljenja je da bi se provedbom navedenog naloga i preporuke postigla poboljšanja u vezi s uspostavom pravnog, strateškog i planskog okvira za učinkovito upravljanje građevinama za navodnjavanje te informiranjem javnosti, čime bi se povećala učinkovitost upravljanja građevinama za navodnjavanje u Županiji.

OČITOVANJE ŠIBENSKO-KNINSKE ŽUPANIJE

Županija se očitovala na Nacrt izvješća o obavljenoj reviziji učinkovitosti upravljanja građevinama za navodnjavanje u Šibensko-kninskoj županiji te je prihvatila nalog i preporuku Državnog ureda za reviziju.

U vezi s nalogom koji se odnosi na donošenje programa gradnje i programa održavanja sustava javnog navodnjavanja, Županija navodi da će ubuduće, prije početka gradnje sustava za navodnjavanje, izraditi i donijeti program gradnje u skladu s odredbama Zakona o vodama i Pravilnika o upravljanju i uređenju sustava za navodnjavanje. Navodi da su u tijeku aktivnosti oko provođenja tehničkog pregleda i pribavljanja uporabne dozvole za sustav navodnjavanja Donje polje-Jadrtovac, da je program održavanja trenutno u izradi te će biti pravovremeno donesen.

U vezi s preporukom koja se odnosi na provođenje izobrazno-informativnih aktivnosti o stanju i mogućnostima korištenja voda te posvećivanje više pozornosti informiranju korisnika u vezi s odabirom optimalne opreme za navodnjavanje, povećanjem priroda poljoprivrednih kultura na površinama koje se navodnjavaju, potrebom proizvodnje poljoprivrednih kultura koje se nedovoljno proizvode u Republici Hrvatskoj te drugim koristima primjene sustava javnog navodnjavanja u sljedećem razdoblju, Županija navodi da je već provela aktivnosti koje se odnose na povećanje priroda poljoprivrednih kultura na površinama koje se navodnjavaju provođenjem pilot-projekta navodnjavanja drvenastih kultura uzgajanih na krškim površinama. Navodi da će u daljnjoj fazi razvoja projekta uključiti u edukaciju i sadašnje i buduće korisnike sustava za navodnjavanje.